

Posudek na diplomovou práci Bc. Evy Hoškové, Účetní kniha města Chebu 1396 – 1419. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra pomocných věd historických a archivního studia, Praha 2018, 176s.

Předmětem diplomní práce Bc. Evy Hoškové je analýza a edice nejstarší hlavní účetní knihy („Hauptrechnungsbuch“) města Chebu z let 1396-1419 v kontextu s dalšími chebskými městskými knihami.

V úvodu Eva Hošková představuje svůj záměr a stručně nastiňuje členění a obsah své práce, včetně zdrojů, z nichž čerpala. Podává podrobný soupis pramenů a jejich edic a hlavních prací k dějinám Chebu a Chebska, k vývoji chebské městské správy a městských knih.

Po úvodu je práce uspořádána do tří částí. V první je stručně nastíněna historie Chebska a chebské městské správy do poloviny 15. století. Diplomantka vychází od počátků osídlení Chebska a prvních písemných zmínek o Chebu, registruje proměny v příslušnosti Chebska k říši a k českému státu včetně s tím souvisejícím postavením chebské ministeriality a přechází k dějinám vlastního města, jeho obchodních aktivit a významu chebských trhů. Neopomíjí ani sociální konflikty, které s postavením Chebu v regionu souvisely a z toho vyplývající vojenskou moc Chebu, a konečně i významné postavení Chebu a jeho zpravodajských sítí za husitské revoluce. Druhá kapitola této části je věnována vývoji chebského městského státu od poloviny 14. století, jeho územního rozsahu, zápasu se zbytky ministeriality, a správy města po obou liniích, vlastní funkční městské správy upravující všechny oblasti městského života, i stále více omezované „panovnické“ správy. Postihuje i okruh nejmocnějších chebských rodin a osob, které se podílely na správě a moci v chebském městském státě. S městskou správou souvisí i rozvoj písemné agendy, především městských knih, hlavně finanční povahy, který diplomantka sleduje od 80. let 14. století.

V druhé části E. Hošková již podrobně pojednává o městské správě ve 14. a 15. století a o městských úředních knihách. Věnuje se hlavně finanční správě, kterou lze na základě městských knih rekonstruovat. S tím souvisejí i městské příjmy, včetně chebského mincovnictví.

V těchto částech, kterými si připravila nezbytné východisko pro vlastní práci, vychází Eva Hošková pochopitelně z odborné literatury. Jejím vlastním přínosem je třetí část práce, pojednávající o vlastní nejstarší hlavní účetní knize města Chebu. Pokud jde o vnější popis knihy, všímá si její vazby, psací látky, písma včetně zkratk a číslic. Velmi cenný je paleografický rozbor, kde je písmo jednotlivých písařů nejen výstižně charakterizováno, ale také dokumentováno obrazovou ukázkou. Porovnáním písma hlavní účetní knihy s dalšími soudobými městskými knihami (knihy městské berně z let 1401 a 1402, knih zemské berně z let 1401, 1404 a 1408) zjistila diplomantka některé shody, a současně dospěla k závěru, že město disponovalo větším počtem písařů i ve stejné době. Pokud jde o obsah knihy, uvádí jednotlivé typy zaznamenaných příjmů a výdajů i způsob, jakým byly zápisy do knihy vkládány. Připojené tabulky evidují nejdůležitější peněžní operace zapsané v hlavní účetní knize.

Podstatnou částí práce je edice chebské hlavní účetní knihy. Při jejím zpracování Eva Hošková vyšla z osvědčených edičních zásad (základní informace jsou uvedeny v úvodu).

Edice náročného textu včetně připojeného osobního a místního rejstříku je zpracována pečlivě a odpovídá nárokům kladeným na moderní kritické vydání historických pramenů. Snad lze vytknout skutečnost, že poznámkový aparát obsahuje v jedné řadě textové i věcné poznámky (upozornění na čitelnost, resp. nečitelnost a barvu písma, pozdější přípisy i identifikaci uvedených osob a míst).

V závěru je rekapitulován obsah práce a především shrnuty její výsledky. Práce dále obsahuje seznam použité literatury a pramenů. Analýzu knihy doplňuje obrazová příloha s ukázkami hlavní účetní knihy i dalších soudobých chebských knih.

Diplomová práce Evy Hoškové včetně edice hlavní účetní knihy je zpracována odpovědně a kvalitně. Vzhledem k významu pramene i úrovni zpracování by bylo vhodné, aby analýza a edice knihy byla vydána tiskem. Jen na okraj poznamenávám, že diplomantce unikly některé drobnosti. Například na s. 8 v citaci práce Viléma Knolla v pozn. 8, citace práce chybí slovo „zemské“ (má být „Vývoj chebské **zemské** a městské správy do počátku 15. století“ – totéž v seznamu literatury); na s. 10 diplomantka konstatuje, že „První písemná zmínka o Chebu se nachází již v **mnohokrát citované listině** Jindřicha IV. z 13. února 1061“ – v práci je to však první zmínka.

Celkově ovšem diplomová práce Evy Hoškové splňuje i náročné požadavky kladené na diplomové práce v oboru. Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci „výborně“.

V Praze, 26. srpna 2018.

Prof. PhDr. Marie Bláhová, DrSc.